

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 2 czerwca 2026 r.

w sprawie S. C.

wniosku SSN Włodzimierza Wróbla o wyłączenie sędziów SN Małgorzaty Bednarek oraz Igora Zgolińskiego od udziału w sprawie V KO 227/25 w zakresie rozpoznania sygnalizacji obrońcy skazanej co do konieczności wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego z uwagi na uchybienie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

p o s t a n o w i ł

wyłączyć Sędziów Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek oraz Igora Zgolińskiego od rozpoznania sprawy V KO 227/25 dotyczącej sygnalizacji obrońcy skazanej co do konieczności wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego o sygn. akt V KK 391/25.

UZASADNIENIE

W dniu 8 grudnia 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęło pismo procesowe obrońcy skazanej S. C. , adw. R. Z. , sygnalizujące w oparciu o art. 9 § 2 k.p.k. wydanie orzeczenia w postępowaniu kasacyjnym V KK 391/25 przez sąd nienależycie obsadzony, co skutkować winno wznowieniem z urzędu przedmiotowego postępowania. Obrońca podniósł, że postanowieniem z dnia 7

listopada 2025 r., wydanym w sprawie V KK 391/25, Sąd Najwyższy w składzie - SSN Stanisław Stankiewicz - orzekł o oddaleniu kasacji obrońcy A. C. . Obrońca podkreślił, że Sędzia Stanisław Stankiewicz został powołany do pełnienia funkcji sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw.

W dniu 12 marca 2026 r. Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą Izby Karnej wydał zarządzenie na podstawie art. 80 § 1 uSN oraz § 80 ust. 7 regSN w zw. z art. 544 § 2 k.p.k., wyznaczające skład mający orzekać w tej sprawie, w osobach Sędziów SN: Igor Zgoliński, Małgorzata Bednarek oraz Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca). W dniu 1 kwietnia 2026 r. SSN Włodzimierz Wróbel złożył wnioski o wyłączenie na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. SSN Małgorzaty Bednarek oraz SSN Igora Zgolińskiego od rozpoznania przedmiotowej sprawy wobec powołania tych osób na stanowisko SSN z naruszeniem art. 179 Konstytucji RP.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W niniejszej sprawie słusznie wskazuje się, że nie jest możliwe orzekanie przez sędziów znajdujących się w tej samej sytuacji ustrojowej (*nemo iudex in causa sua*). Sędziowie Małgorzata Bednarek oraz Igor Zgoliński zostali powołani na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. Wadliwość tej procedury wykazana została w uchwałach trzech połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., (BSA I-4110-1/20) oraz składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Z tych orzeczeń wynika przede wszystkim, że sam fakt brania udziału w orzekaniu osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w tym trybie prowadzi do nienależytej obsady sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.

Wielokrotnie już Sąd Najwyższy wskazywał, że w dyspozycji art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. mieszczą się przypadki obejmujące taką więź sędziego ze sprawą, iż wynik

danego postępowania będzie miał znaczenie nie tylko dla jego stron, ale także dla samego sędziego. Z orzecznictwa tego wynika, że wyłączeniu na podstawie art. 40 § 1 pkt 1 k.p.k. podlega sędzia w sytuacji, w której miałby on dokonać oceny stosunku prawnoprocesowego (którego podmiotem, obok stron, jest także sędzia rozpoznający sprawę), wywierającego zarazem wpływ na jego własne prawa i obowiązki. Jeżeli status sędziego jest wadliwy albo ustrojowo „nieczysty”, to wadliwość ta, wątpliwość i „nieczystość” pozbawiają go uprawnień i obowiązków jurysdykcyjnych, co najmniej *in casu*, a jeżeli je wykona, spowoduje wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, a więc cel - wymierzenie sprawiedliwości - z powodów leżących po stronie sędziego nie zostanie osiągnięty. Poza sporem jest, że oceny ważności i skuteczności tego stosunku nie może dokonywać sędzia będący jego stroną albo będący w identycznej sytuacji ustrojowo-procesowej (*J. Gudowski, Iudex impurus. Wyłączenie z mocy samej ustawy sędziego objętego zarzutem wadliwego powołania lub przejścia na wyższe stanowisko sędziowskie, Przegląd Sądowy 2022, nr 5, s. 19-20*). Skoro sędzia, którego prawidłowość powołania mogą być kwestionowane – a tym samym jego niezawisłość oraz bezstronność - i musi on, rozpoznając sprawę, sam dokonać osądu w tym zakresie, a więc *eo ipso* oceny zachodzącego między nim a stronami stosunku, prawnoprocesowego, to jest z mocy ustawy wyłączony jako *iudex in sua causa*, gdyż - co oczywiste, nawet gdyby był krystalicznie bezstronny - wynik tego osądu, dotycząc go osobiście, wpływając na jego prawa i obowiązki z dziedziny prawa publicznego, pośrednio dotknie także jego sfery prywatnej. Przepisy wyłączają w tym przypadku sędziego niezależnie od jego subiektywnego poczucia bezstronności i gotowości do jej uszanowania w konkretnej sprawie (*zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 29 października 2025 r., I KK 379/25, LEX nr 3982215; z dnia 20 listopada 2025 r., V KO 89/25, LEX nr 3944450; z dnia 13 stycznia 2026, II KK 98/25*). W zaistniałej sytuacji konieczne było wyłączenie sędziów SN Małgorzaty Bednarek oraz Igora Zgolińskiego, ponieważ nie ulega wątpliwości, że oceniając zasadność wystąpienia obrońcy skazanej S. C. adw. R. Z. , Sędziowie ci mieliby w polu widzenia własny status zawodowy, związany z trybem powołania na stanowiska sędziowskie z udziałem KRS ukształtowanej na mocy ustawy z 2017 r. Wydanie postanowienia przez Sąd Najwyższy w tak

uksztalowanym składzie stanowiłoby tym samym przejaw rażącego naruszenia instytucji *iudex inhabilis*, a w konsekwencji - zgodnie z art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. - bezwzględną przesłankę uchylenia wydanego orzeczenia. Zagwarantowanie realizacji prawa do sądu wymaga przydzielenia rozpoznania tej sprawy osobie, która nie jest w tej samej sytuacji ustrojowej.

[J.J.]

[a.ł.]

Andrzej Stępka